

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 7/09-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 17. marca 2009 v senáte zloženom z predsedu Rudolfa Tkáčika a zo sudcov Jána Auxta a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti M. B., B., zastúpenej advokátom Mgr. M. M., B., pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 172/1996 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. B. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 172/1996 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 172/1996 p r i k a z u j e k o n ať bez zbytočných prietáhov.

3. M. B. p r i z n á v a finančné zadosťučinenie v sume 3 300 € (slovom tritisícristo eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava I je p o v i n n ý uhradiť M. B. trovy právneho zastúpenia v sume 137,92 € (slovom stotridsaťsedem eur a deväťdesiatdva centov) na účet jej právneho zástupcu advokáta Mgr. M. M., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) uznesením č. k. III. ÚS 7/09-09 zo 14. januára 2009 prijal na ďalšie konanie sťažnosť M. B. (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 172/1996.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Sťažovateľka... žiada Ústavný súd SR aby rozhodol, že došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v právnej veci 14 C 172/1996 vedenej na Okresnom súde Bratislava I.

Sťažovateľka ďalej žiada Ústavný súd SR aby v zmysle čl. 127 ods. 1 prikázal Okresnému súdu Bratislava I bezodkladne konať a aby nepokračoval v porušení práva a vo veci čím skôr meritórne rozhodol.

Sťažovateľka podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR žiada finančné zadosťučinenie ako peňažnú protihodnotu nemajetkovej ujmy za stav právnej neistoty a neumožnenia jej užívania vlastnej nehnuteľnosti na čo podľa zákona právo má, a to 12 rokov a 4 mesiace od podania žalobného návrhu na Okresný súd Bratislava I vo výške 200 000,- Sk (slovom dvestotisíc slov. korún = 6 638,- Eur), ktoré je Okresný súd Bratislava I alebo príslušný

štátny orgán povinný sťažovateľke vyplatiť...

Dňa 4. 7. 1996 ako navrhovatelia v 1. a 2. rade... podali sme návrh na Okresný súd Bratislava I- o vydanie bezdôvodného obohatenia a o nariadenie predbežného opatrenia.

Na Okresnom súde Bratislava I bolo pridelené č. konania: 14 C 172/1996 a spis bol pridelený sudkyňi: JUDr. E. T...

Spolu s návrhom vo veci samej sme ako navrhovatelia dožadovali aj vydania predbežného opatrenia. O tomto predbežnom opatrení bolo právoplatne rozhodnuté dňa 28. 10. 1997.

Prvé pojednávanie vo veci samej bolo nariadené až na 11. 11. 1998, čo je viac ako 1 rok po právoplatnom skončení o návrhu na vydanie predbežného opatrenia.

Ďalšie pojednávania vo veci samej sa konali dňa 10. 2. 1999, 24. 3. 1999, 12. 5. 1999, 26. 5. 2000. Na poslednom z uvedených pojednávanií došlo k jeho odročeniu na neurčito, a to z dôvodu úmrtia navrhovateľky v 2. rade...

V predmetnej veci sa potom až do 10. 9. 2001 nekonalo, vtedy vydala sudkyňa uznesenie o prerušení konania. (Po 15 mesiacov od posledného pojednávania). Vo veci samej sa na základe tohto uznesenia nekonalo až do 28. 4. 2004, aj napriek tomu, že navrhovateľka v 1. rade (sťažovateľka) už 11. 6. 2003 písomne oznámila súdu okruh dedičov po navrhovateľke v 2. rade. Následne, na pojednávaní konanom dňa 23. 9. 2005 navrhovateľka v 1. rade... podala návrh na rozšírenie návrhu na začatie konania. O tomto návrhu sudkyňa do dnešného dátumu nerozhodla!!

Posledné pojednávanie vo veci samej sa uskutočnilo 27. 3. 2007...

Nakoľko dlhé mesiace sudkyňa neustanovila žiadneho znalca, pritom PZ... sťažovateľky viackrát listom to urgoval, dňa 5. 10. 2007 bola som nútená spísať si úradný záznam v kancelárii predsedníčky Okresného súdu Bratislava I.

Po tejto sťažnosti (asi na pokyn predsedníčky) sudkyňa s uznesením zo dňa 10. 10. 2007 (teda po 6 a 1/2 mesiaca po pojednávaní) ustanovila súdneho znalca, Ing. M. K. z oblasti ekonomika a management na vyčíslenie bezdôvodného obohatenia. Znalec, Ing. M. K. bol ustanovený súdom v predmetnej veci až po 11 rokoch od začatia konania...

Znalec Ing. M. K. prevzal spisový materiál dňa 15. 10. 2007 a na vypracovanie znaleckého posudku mal lehotu 60 dní. Mal vypracovaný znalecký posudok odovzdať súdu 15. 12. 2007! Nestalo sa tak, do dnešného dňa znalecký posudok vypracovaný nie je!!...

Právny zástupca sťažovateľky... dňa 19. 9. 2008 podal návrh na ustanovenie nového súdneho znalca...

Nakoľko sudca znova nekonal, ja, sťažovateľka som bola nútená dňa 3. 11. 2008 v kancelárii predsedníčky Okresného súdu spísať znova úradný záznam v ktorom som uviedla, že v spore sa nekoná a znalec nevyhotovil žiadaný znalecký posudok. Znova na pokyn predsedníčky Okresného súdu Bratislava 1 sudkyňa vydala uznesenie č. k.: 14 C 172/1996-253 zo dňa 13. 11. 2008 v ktorom ukladá súdnemu znalcovi Ing. M. K. poriadkovú pokutu v sume: 15 000,- Sk...

Sme toho názoru, že zo strany zákonnej sudkyne JUDr. E. T. došlo k porušeniu ústavného práva sťažovateľa a aj jej predchodkyne (matky) na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. JUDr. E. T. do dnešného dňa nevydala v tejto veci meritórne rozhodnutie, a to aj napriek tomu, že konanie v tejto veci trvá viac ako 12 rokov!!...»

Podľa sťažovateľky súdne konanie vedené na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 172/1996 prebieha od roku 1996. V postupe okresného súdu vidí porušenie svojho základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Priznanie primeraného finančného zadosťučinenia voči okresnému súde v sume 200 000 Sk odôvodnila tým, že vec dosiaľ nie je právoplatne skončená, čo u nej vyvoláva stav právnej neistoty.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci listom sp. zn. Spr. 3069/09 z 5. februára 2009 vyjadril okresný súd, zastúpený jeho predsedníčkou, v ktorom sa uvádza:

„... Podaním sa navrhovateľ domáhal vydania bezdôvodného obohatenia a nariadenia predbežného opatrenia.

K priebehu konania pred okresným súdom (t. j. uvedenie všetkých procesných úkonov vo veci od podania návrhu na začatie konania dosiaľ):

Dňa 04. 07. 1996 bol doručený tunajšiemu súde návrh v právnej veci navrhovateľa: 1. M. B., 2. G. A. proti odporcovi: A. D. Dňa 04. 08. 1996 súd uznesením č. k. 14 C 172/1996-7 rozhodol o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Dňa 15. 10. 1996 doručené súdu odvolanie navrhovateľov. Dňa 31. 10. 1996 súd zisťoval pobyt odporcu a doručoval rozhodnutie odporcovi na novú adresu. Dňa 13. 01. 1997 súd požiadal o súčinnosť poštu a to oznámenie dátumu doručenia zásielky odporcovi. Dňa 04. 03. 1997

súd doručoval odvolanie odporcovi na vyjadrenie. Dňa 20. 03. 1997 doručené súdu vyjadrenie právneho zástupcu odporcu. Dňa 25. 03. 1997 súd doručoval vyjadrenie právneho zástupcu odporcu právnemu zástupcovi navrhovateľa. Dňa 25. 04. 1997 spis predložený Krajskému súdu v Bratislave na rozhodnutie o odvolaní. Dňa 07. 08. 1997 spis vrátený krajským súdom bez rozhodnutia. Dňa 28. 08. 1997 výzva právnemu zástupcovi navrhovateľa. Dňa 16. 09. 1997 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 01. 10. 1997 spis predložený odvolaciemu súdu. Dňa 28. 10. 1997 Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 32 Co 204/1997-31 rozhodol o odvolaní a vrátil vec tunajšiemu súdu dňa 27. 11. 1997. Dňa 15. 12. 1997 súd doručoval rozhodnutie odvolacieho súdu účastníkom konania. Dňa 19. 10. 1998 vytýčený termín pojednávania. Dňa 11. 11. 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené. Dňa 11. 12. 1998 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené. Dňa 10. 02. 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené. Dňa 17. 03. 1999 doručená súdu žiadosť právneho zástupcu odporcu o odročenie pojednávania.

Dňa 23. 04. 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené. Dňa 01. 04. 1999 súd vyzval právneho zástupcu navrhovateľov na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 22. 04. 1999 zaplatený súdny poplatok. Dňa 12. 05. 1999 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovatelia a odporca doložia doklady. Dňa 20. 08. 1999 súd vyzval právneho zástupcu odporcu a odporcu na doloženie dokladov. Dňa 21. 09. 1999 doručené súdu podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 06. 03. 2000 vytýčený termín pojednávania. Dňa 07. 04. 2000 doručené podanie navrhovateľa v 1. rade. Dňa 13. 04. 2000 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 26. 05. 2000 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené s tým, že právny zástupca navrhovateľa doloží úmrtný list navrhovateľa v 2. rade, upresní špecifikáciu návrhu a právny zástupca odporcu predloží doklady. Dňa 07. 06. 2000 doručené súdu podanie nového právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 24. 7. 2000 výzva právnemu zástupcovi navrhovateľa. Dňa 08. 08. 2001 úradný záznam o šetrení v dedičskej kancelárii. Dňa 10. 09. 2001 súd uznesením č. k. 14 C 172/1996-66 prerušil konanie. Dňa 19. 10. 2001, 07. 02. 2002, 23. 09. 2002 úradný záznam o šetrení v dedičskej kancelárii. Dňa 11. 06. 2003 doručené súdu podanie navrhovateľa v 1. rade. Dňa 13. 02. 2004 vytýčený termín pojednávania. Dňa 28. 4. 2004 doručená súdu žiadosť navrhovateľky o vytýčenie nového termínu

pojednávania z dôvodu práceneschopnosti. Dňa 28. 04. 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené. Dňa 14. 09. 2004 doručená súdu žiadosť právneho zástupcu odporcu o odročenie termínu pojednávania. Dňa 22. 09. 2004 doručená súdu žiadosť navrhovateľky v 1. rade o odročenie termínu pojednávania z dôvodu pracovných povinností a žiadosť o uloženie povinnosti. Dňa 22. 09. 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené. Dňa 25. 10. 2004 výzva súdu právnemu zástupcovi odporcu. Dňa 22. 11. 2004 doručené súdu podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 10. 12. 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené. Dňa 16. 03. 2005 doručené súdu ospravedlnenie neúčasti navrhovateľky v 1. rade. Dňa 16. 03. 2004 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené. Dňa 23. 09. 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito. Dňa 06. 10. 2005 doručená súdu žiadosť navrhovateľa v 1. rade o predĺženie lehoty. Dňa 13. 10. 2005 doručené súdu podanie navrhovateľa. Dňa 23. 11. 2005 doručené súdu podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 13. 02. 2006 doručené podanie nového právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 09. 05. 2006 vytyčený termín pojednávania. Dňa 15. 05. 2006 doručené súdu podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 28. 6. 2006 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito s tým, že navrhovateľ špecifikuje svoj návrh. Dňa 04. 07. 2006 súd vyzval navrhovateľa na zaplatenie súdneho poplatku. Dňa 16. 08. 2006 doručené súdu podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 06. 09. 2006 zaplatený súdny poplatok. Dňa 16. 11. 2006 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 15. 01. 2007 výzva právnemu zástupcovi odporcu. Dňa 24. 01. 2007 vytyčený termín pojednávania. Dňa 20. 02. 2007 doručené súdu podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 27. 03. 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na neurčito. Dňa 09. 05. 2007 doručené súdu podanie navrhovateľa. Dňa 11. 05. 2007 doručené podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 25. 05. 2007 doručená súdu žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa o ustanovenie znalca. Dňa 07. 06. 2007 doručené podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 16. 07. 2007 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 24. 08. 2007 súd vyzval právnych zástupcov účastníkov na oznámenie otázok pre znalca. Dňa 12. 09. 2006 doručené podanie právneho zástupcu navrhovateľa. Dňa 17. 09. 2007 doručené podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 10. 10. 2007 súd uznesením č. k. 14 C 172/1996-222 nariadil znalecké dokazovanie. Dňa 08. 11. 2007 súdny znalec požiadal o súčinnosť právneho zástupcu

navrhovateľa. Dňa 11. 02. 2008 výzva súdu súdnemu znalcovi na oznámenie prekážky brániacej vypracovaniu znaleckého posudku. Dňa 31. 03. 2008 úradný záznam o telefonickom rozhovore so súdnym znalcom. Dňa 01. 04. 2008 výzva súdnemu znalcovi na predloženie znaleckého posudku pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Dňa 07. 05. 2008 súdny znalec Ing. M. K. doručil tunajšiemu súdu súdny spis sp. zn. 14 C 172/1996 s písomným oznámením, že dňa 06. 05. 2008 obdržal výzvu súdu ohľadne vypracovania znaleckého posudku, uviedol že listom zo dňa 02. 11. 2007 vyzval právnych zástupcov navrhovateľa a odporcu o súčinnosť v predmetnej veci, ale na výzvu reagoval len JUDr. R. H., t. j. právny zástupca odporcu, ale k dnešnému dňu neobdržal žiadne stanovisko. Súčasne oznámil súdu, že urgoval právneho zástupcu sťažovateľky Mgr. M. M., ktorý mu prisľúbil súčinnosť a podklady od sťažovateľky. Po preštudovaní spisu si znalec urobil pracovné fotokópie dokumentov potrebných k vypracovaniu znaleckého posudku a spis vrátil s tým, že po obdržaní stanoviska právneho zástupcu sťažovateľky bude súd písomne informovať. Dňa 12. 05. 2008 pokyn vyššieho súdneho úradníka - spis lehota 60 dní z dôvodu vypracovania znaleckého posudku. Dňa 25. 07. 2008 výzva znalcovi na predloženie znaleckého posudku v lehote 5 dní pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty. Výzva bola vypravená zo spisovej kancelárie dňa 25. 07. 2008. Dňa 18. 08. 2008 doručil súdny znalec podanie, z ktorého je zrejmé, že mu neboli poskytnuté dostatočné doklady na základe, ktorých by mohol vypracovať posudok. Dňa 02. 09. 2008 doručené súdu podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 22. 09. 2008 doručená súdu žiadosť právneho zástupcu navrhovateľa o ustanovenie nového znalca. Dňa 23. 09. 2008 doručená súdu žiadosť súdneho znalca o predĺženie termínu. Dňa 29. 10. 2008 doručené podanie navrhovateľa. Dňa 13. 11. 2008 súd uznesením č. k. 14 C 172/1996-253 uložil znalcovi poriadkovú pokutu. Dňa 02. 12. 2008 doručené odvolanie znalca. Dňa 02. 01. 2009 doručené podanie právneho zástupcu odporcu. Dňa 05. 01. 2009 výzva súdnemu znalcovi. Dňa 22. 01. 2009 doručené podanie znalca. Dňa 02. 02. 2009 súd požiadal Daňový úrad Bratislava I, právnych zástupcov účastníkov o súčinnosť a súdneho znalca vyzval na vykonanie ohliadky.

S poukazom na jednotlivé úkony vykonané v predmetnom konaní musím konštatovať, že predmetné konanie je poznačené priedahom, ktorý bol spôsobený neprímerane vysokým počtom pridelených vecí v oddelení zákonnej sudkyne ako i pretrvávajúcim

poddimenzovaným stavom sudcov a administratívnych pracovníkov na Okresnom súde Bratislava I. Sťažnosť sťažovateľov na prietahy v konaní je dôvodná. Zároveň však musím poukázať na skutočnosť, že viacero pojednávani bolo odročených pre neprítomnosť účastníkov konania.

V prípade, ak Ústavný súd Slovenskej republiky dospeje, že bolo porušené právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, aby bolo vzaté do úvahy, že zákonná sudkyňa subjektívnym konaním nezavinila vznik prietahov v konaní. S poukazom na uvedené objektívne dôvody, za ktorých došlo k prietahu v konaní prosím Ústavný súd Slovenskej republiky, aby uvedené skutočnosti pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia vzal do úvahy a nepriznal mu finančné zadosťučinenie v plnej výške.“

Predsedníčka okresného súdu v podaní z 5. februára 2009 uviedla, že netrvá na ústnom pojednávaní vo veci.

Právny zástupca sťažovateľky v podaní z 12. marca 2009 uviedol, že netrvá na verejnom ústnom pojednávaní.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ku dňu prerokovania veci na ústavnom súde vec nie je právoplatne skončená.

II.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa sťažnosťou domáhala vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 253/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni uvedený stav právnej neistoty.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím“.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní okresného súdu došlo k zbytočným prietáhom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (II. ÚS 813/00, I. ÚS 20/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02) ústavný súd zohľadnil tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva) pritom

prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku.

Pri vyhodnotení doterajšieho konania vo veci vedenej na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 172/1996 podľa troch označených základných kritérií ústavný súd dospel k týmto záverom:

1. Predmetom konania vo veci vedenej okresným súdom pod sp. zn. 14 C 172/1996 je vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, a vec z právneho a skutkového hľadiska nevykazuje znaky náročnosti. Ústavný súd vychádzajúc z doterajšej dĺžky konania, jeho priebehu a dosiaľ dosiahnutých výsledkov konštatuje, že nezistil také okolnosti, ktoré by zdôvodňovali priebeh konania jeho zložitou.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky v preskúmvanej veci, ústavný súd nezistil takú závažnú skutočnosť, ktorá by mohla byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu. Sťažovateľka bola v konaní aktívna a súčinnosťná. Pri hodnotení správania sťažovateľky ako účastníčky súdneho konania dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľka neprispela k predĺženiu doterajšej doby konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, bol postup okresného súdu. Ústavný súd sa zaoberal postupom okresného súdu v posudzovanej veci nielen z hľadiska sťažovateľkou namietaných (označených) období, ale aj z hľadiska celkového priebehu posudzovaného súdneho konania.

Z rozboru veci vyplýva, že 4. júla 1996 sa na okresnom súde začalo súdne konanie o vydanie bezdôvodného obohatenia. Dňa 4. augusta 1996 okresný súd uznesením č. k. 14 C 172/1996-7 rozhodol o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia. Dňa 15. októbra 1996 bolo okresnému súdu doručené odvolanie sťažovateľky

a navrhovateľky v 2. rade. Dňa 26. mája 2000 okresný súd odročil pojednávanie na neurčito z dôvodu úmrtia navrhovateľky v 2. rade a až 10. septembra 2001 okresný súd uznesením č. k. 14 C 172/1996-66 prerušil súdne konanie z dôvodu úmrtia navrhovateľky v 2. rade (dedičské konanie vedené pod sp. zn. D 107/00). Dňa 11. júna 2003 sťažovateľka oznámila okresnému súdu okruh dedičov. Dňa 13. februára 2004 okresný súd určil termín pojednávania na 22. september 2004. Ďalšie pojednávania sa uskutočnili 10. decembra 2004, 23. septembra 2005 a 28. júna 2006. Dňa 10. októbra 2007 okresný súd uznesením č. k. 14 C 172/1996-222 nariadil znalecké dokazovanie.

Ústavný súd zistil, že v tomto súdnom konaní došlo k nečinnosti okresného súdu, ktorá bola zistená od 25. apríla 1997, keď bol spis predčasne predložený odvolaciemu súdu, do 1. októbra 1997, keď bol spis opätovne predložený odvolaciemu súdu (neefektívne a nesústredené konanie okresného súdu 5 mesiacov). Ďalej bola nečinnosť okresného súdu zistená od 27. novembra 1997, keď bol spis vrátený okresnému súdu, do 11. novembra 1998, keď sa na okresnom súde konalo pojednávanie (nečinnosť okresného súdu 1 rok). Ďalšie obdobia nečinnosti boli od 26. mája 2000 do 10. septembra 2001 a od 11. júna 2003 do 13. februára 2004.

Ústavný súd preto po zvážení všetkých okolností pri hodnotení postupu okresného súdu, najmä s prihliadnutím na doterajšiu dobu konania a na skutočnosť, že konanie na okresnom súde začalo ešte v roku 1996, konštatuje, že celková dĺžka konania – 12 rokov (z toho na okresnom súde takmer 11 a pol roka) nemôže byť považovaná za zodpovedajúcu požiadavke konania bez zbytočných prietahov, ako to vyžaduje čl. 48 ods. 2 ústavy. Uvedené okolnosti sú dostatočné na to, aby oprávnili ústavný súd k záveru, že právna vec sťažovateľky nebola prerokovaná bez zbytočných prietahov a že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 172/1996 bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (výrok č. 1 nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva a slobody porušil, vo veci konal [podobne aj § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na to ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 172/1996 konal bez zbytočných prietáhov (výrok č. 2 nálezu).

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti žiadala priznať primerané finančné zadosťučinenie v sume 200 000 Sk voči okresnému súdu poukazujúc najmä na celkovú doterajšiu dĺžku konania pred okresným súdom.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať, aby fyzická osoba čakala na výsledok súdneho konania o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré nie je právoplatne skončené ani po viac ako 12 rokoch (z toho na okresnom súde konanie prebieha 11 a pol roka). U sťažovateľky oprávnene takýto postup okresného súdu vyvoláva stav právnej neistoty. Vychádzajúc z tohto pohľadu na pozíciu sťažovateľky, princípov spravodlivosti a spôsobu zavŕšenia ochrany základného práva sťažovateľky,

ako aj z konkrétnych okolností tohto prípadu ústavný súd dospel k záveru, že finančné zadost'učinenie v sume 3 300 €, ktoré je okresný súd povinný zaplatiť v súlade s výrokom tohto nálezu s'ťažovateľke, je primeraným zadost'učinením spojeným s porušením označených práv s'ťažovateľky.

Pri určovaní primeraného finančného zadost'učinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadost'učinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu (výrok č. 3 nálezu).

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania s'ťažovateľky, ktoré jej vznikli v dôsledku právneho zastúpenia pred ústavným súdom. Právny zástupca s'ťažovateľky si podaním z 12. marca 2009 uplatnil trovy konania v sume 137,92 €.

Základom pre výpočet náhrady za úkon právnej služby je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky v prvom polroku 2007 v sume 632,54 € (19 056 Sk).

Ústavný súd priznal s'ťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania v sume 137,92 € z dôvodu trov právneho zastúpenia, ktoré požadovala s'ťažovateľka. Podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov s'ťažovateľke patrili trovy konania v sume 105,42 € za jeden úkon, pričom ústavný súd podľa citovanej vyhlášky priznáva trovy konania za dva úkony, a to príprava a prevzatie veci a vypracovanie písomného návrhu. Tiež priznáva aj režijný paušál 6,31 € ku každému úkonu a ak je zástupca s'ťažovateľky aj platcom DPH, aj túto čiastku. S'ťažovateľkou požadované trovy sú nižšie ako je jej zákonný nárok, preto ich ústavný súd priznal v plnom rozsahu. Ústavný súd vyslovil povinnosť okresného súdu uhradiť trovy právneho zastúpenia právnemu zástupcovi s'ťažovateľky.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. marca 2009